

استعداد نیروهای درگیر در بوسنی و هرزگوین

رضا آقارضا

چکیده

در شبه جزیره بالکان، کشور یوگسلاوی پیشین از ۶ جمهوری تشکیل یافته که جمهوری مسلمان نشین بوسنی و هرزگوین از آن جمله است. پس از استقلال این جمهوری و فروپاشی یوگسلاوی، قوم صرب که دین ارتدکس دارند، به مخالفت با استقلال مسلمانان پرداخته و آنها را به طرز فجیعی قتل عام کرده و مورد تجاوز قرار دادند. در این جمهوری سه گروه دارای ارتش و مسلح می‌باشند که عبارتند از: مسلمانان، صربها و کروات‌ها. از این میان صربها دارای برتری تسلیحاتی و پشتیبانی مطلق بوده و از سوی کشور روسیه و برخی کشورهای غربی حمایت کامل می‌شوند و کروات‌ها نیز دارای تسلیحات کافی بوده و از سوی کرواسی و چند کشور غربی دیگر حمایت می‌گردند. ولی مسلمانان نه تنها در محاصره نظامی به سر می‌برند، بلکه با کمترین سلاح تحت فشار بوده و با تهدید لجستیکی و کمبود مواد غذایی روبرو می‌باشند و دارای کمترین تجهیزات نظامی و اقتصادی می‌باشند. تنها روحیه دفاع، جنگجویی و مقاومت در ۲۰۰ هزار سرباز و مردم این کشور و حفظ دین اسلام است که توانسته تداوم دفاع و حفظ جمهوری مستقل بوسنی و هرزگوین را ممکن سازد.

مقدمه:

یوگسلاوی پیشین شامل ۶ جمهوری خود مختار بوده که در شبه جزیره بالکان در قلب اروپا قرار داشت. پی آمد تقسیم این جمهوری جنگ‌های سنگینی بود که میان طرف‌های صرب و استقلال طلبان جدید بروز کرد.

جنگ در بوسنی و هرزگوین از سال ۱۹۹۱ آغاز گردید. این جنگ پی آمد موج انزجار مردم اروپای شرقی از نظام کمونیستی در دهه ۸۰ بود که منجر به فروپاشی شوروی و سپس در مرتبه بعد یوگسلاوی گردید. در این کشور ابتدا جمهوری اسلوونی

جدا شد و آنگاه کشور کرواسی کنونی مستقل شد. قومیت‌ها و ادیان گوناگون موجود در این سرزمین، آتش استقلال خواهی را پس از پنج دهه حکومت‌های استبدادی و تک‌حزبی بپا کردند و جمهوری‌های جدید را تشکیل دادند. دو جمهوری مقدونیه و بوسنی - هرزگوین نیز خواهان استقلال از این کشور شدند. صربستان و مونته‌نگرو دو جمهوری خود مختار دیگری بودند که بیشترین قدرت را در یوگسلاوی داشته و سعی کردند با جنگ و با پشتوانه ارتش فدرال یوگسلاوی سابق، که بنا به گفته کارشناسان نظامی غربی چهارمین ارتش اروپا پس از فرانسه، انگلیس و شوروی سابق بود؛ از استقلال جمهوری‌های کرواسی، مقدونیه، اسلوونی و بوسنی و هرزگوین جلوگیری نمایند.

اما مهمترین و بی سابقه ترین آنها در جمهوری مسلمان نشین بوسنی و هرزگوین اتفاق افتاد. جمعیت این کشور از ۴۵٪ مسلمان، ۳۳٪ صرب و ۱۷٪ کروات و درصد ناچیزی از اقوام دیگر تشکیل یافته بود.^(۱)

پس از استقلال اسلوونی و کرواسی اکثریت مردم بوسنی و هرزگوین حاکمیت بدون یوگسلاوی را به رای گذاشت، و با ۶۳٪ آراء مسلمانان و کرواتها این کشور مستقل گردید. اما پس از گذشت تنها یک روز از این رفراندوم مورد حمله شدیدترین و غیر انسانی‌ترین حملات ارتش فدرال یوگسلاوی به کمک صربهای مقیم کشور گردید.

حال با توجه به این مقدمه، اطلاعات بدست آمده تا پایان سال ۱۹۹۳ از ترکیب و استعداد نیروهای درگیر در این جنگ ارائه می‌گردد.

الف: استعداد نیروهای متعلق به مسلمانان:

۱- ارتش رسمی جمهوری بوسنی و هرزگوین متشکل از ۱۲۰ هزار سرباز آماده رزم و ۸۰ هزار سرباز احتیاط است که از این تعداد بین ۴۰ هزار نفر تا ۵۰ هزار نفر آنها مجهز به سلاح‌های سبک‌اند، و ۸۰ هزار تن از آنها در واحدهای رزمی خدمت می‌کنند. ارتش بوسنی و هرزگوین تنها ۴۰ تانک T.55 و T.54 و T.34 و ۳۰ نفر برزری در اختیار دارد که علاوه بر آنها شماری تفنگ و خمپاره‌انداز ۷۶ و ۱۰۵ میلی متری و احتمالاً توپ ۱۵۵ میلی متری در این ارتش وجود دارد.

اکثر سلاح‌های ارتش بوسنی در خلال عملیاتی در شمال «توزلا»^{*} که در ستون ۱۰۰ کامیونه صربها به غنیمت گرفته شد، بدست آمده است. بر اساس آمار، سلاح‌های مذکور در عملیات شمال توزلا برای تجهیز ۱۵۰۰۰ سرباز کفایت می‌کرده است. با این وصف ارتش بوسنی به اندازه کافی از مهمات تدارک نمی‌گردد. مقداری مهمات و سلاح نیز در شهر مرکزی «نووی تراونیک» تولید می‌شود. ارتش بوسنی همچنین امکانات نسبتاً وسیعی از خمپاره‌های ۶۰ میلی متری، ۸۲ میلی متری، ۱۲۰ میلی متری و سیستم‌های اجراء کننده ضد موشک که بر روی شانهٔ نفر حمل می‌گردد را داراست. ارتش مذکور در مجموع فقط ۵۰ نفر نظامی نیروی هوایی، یک هواپیمای Jastreb-2 و ۴ هلی کوپتر Mi8 دارد.^(۲)

مؤسسه بین المللی مطالعات استراتژیک لندن در اواخر سال ۱۹۹۲ با انتشار گزارشی به استعداد نیروهای نظامی درگیر در یوگسلاوی سابق دست زد که در آن نیروهای مسلمان و کروات در بوسنی را به ترتیب ۳۰ هزار و ۵۰ هزار نفر برآورد کرد. این گزارش در ابتدای استقلال بوسنی و در ابتدای جنگ این کشور با صربها و صربستان منتشر شده است.

کارخانه‌های بزرگی متعلق به مسلمانان در مناطق مختلف بوسنی نیز وجود داشته است که ارتش فدرال با اقدامات برنامه ریزی شده خود قبل از وقوع جنگ تمام عیار در این کشور بشکل یکپارچه آنها را منفصل کرده و با خود به داخل صربستان برده است. از جمله این کارخانه‌ها می‌توان کارخانه هواپیما سازی SOKO در «موستار» و کارخانه تولید مواد منفجره در BUGOJNO و کارخانه مهمات سازی KONJIC را نام برد.^(۳)

مؤسسه مطالعات لندن در پایان سال ۹۳ در برآوردهای جدید خود از شمار سربازان ارتش بوسنی به ۲۰۰ هزار نفر آماده اشاره کرده که تعداد ۶۵۰۰۰ نفرشان مجهز به تسلیحات سبک‌اند. استعداد تانک مسلمانان در این گزارش ۲۰ دستگاه T-55 و ۳۰ خودرو زرهی به همراه تعدادی توپ و خمپاره اعلام گردیده است. در این برآورد ادعا شده که ۳۰۰ داوطلب از ایران و افغانستان نیز جزء ارتش بوسنی‌اند.^(۴) همچنین اشاره شده که مجموعه‌هایی از سوی نیروهای حزب الله (لبنان) به این منطقه اعزام

* دومین شهر بزرگ جمهوری بوسنی و هرزگوین پس از سارایوو که در شمال این کشور قرار دارد.

شده و گاهی نیز برخی دیگر کشورها مثل پاکستان سلاح‌هایی را برای ارتش بوسنی ارسال کرده‌اند و ایران نیز موشک‌های هدایت شونده ۴ - T سوئدی برای مسلمانان خریداری تا در صحنه نبرد علیه خودروهای زرهی صربها بکار گرفته شود. (۵) همچنین منابع سازمان ملل تایید کرده‌اند که ارتش بوسنی حداقل ۸ فروند هلی کوپتر که ساخت کشورهای اروپای شرقی است، دریافت کرده است. این هلی کوپترها برای حمل سرباز و زخمی‌های جنگ بکار گرفته شده‌اند. (۶)

یک تیپ پیاده نظام ارتش بوسنی و هرزگوین از ۲۵۰۰ تا ۳۵۰۰ نفر که با نیروهای داوطلب ۴۰۰۰ نفر می‌شده‌اند، به شکل زیر ترکیب شده‌اند. (۷)

فرمانده تیپ

گردان موتوری		یگان اطلاعات و شناسایی		یگان ضد هوایی	
گردان	یگان	یگان	یگان	یگان	یگان
پیاده نظام	توپخانه	ارتباطات	پشتیبانی	ضد زره	مهندسی

۲- مبارزین چریک مسلمان:

در شرق بوسنی و هرزگوین گروه‌های چریکی مبارز مسلمان* در خارج منطقه

* - اطلاعاتی در دست است که دسته‌هایی از این گروه به تقلید از نیروهای داوطلب بسیجی در ایران عملیات شهادت طلبانه داشته و از اعتقادات عمیق اسلامی برخوردارند. آنها حتی روش‌های ارتش رسمی بوسنی را مدتها مورد انتقاد قرار می‌دادند. اما پس از سال ۹۳ این گروه‌های چریکی تا

«براتورناک» در اواسط سال ۹۳ تشکیل گردید و عملیات جنگ و گریز را به تقلید از همان شیوه پارتیزانهای جنگ دوم جهانی انجام می دادند که بنظر می رسد بویژه در باره به غنیمت گرفتن سلاح هایی از نیروهای جمهوری فدرال یوگسلاوی جدید «صربستان و مونته نگرو» موفق بودند. اطلاعات کاملی از این گروه ها در دست نمی باشد. اما تعداد آنها به ۲۵۰۰ نفر عضو برآورد گردیده بود. در واقع فعالیت های اصلی آنها در «براتورناک» بوده و در ژانویه ۹۳ گروه مبارزین موفق شدند به پیروزیهای پراهمیتی نایل آیند. بویژه آنکه آنها موفق شدند ارتش صربستان را به ساحل دیگر رودخانه مرکزی «درینا» DRINA برانند و برای نخستین بار از آغاز درگیریها در بوسنی و برای بار دوم از زمانی که جنگ در یوگسلاوی پیشین آغاز شد، جنگ را به داخل بخش صرب نشین بکشانند. در پاسخ نظامیان ارتش فدرال «صرب» اعلام کردند که آنها از آتش توپخانه استفاده می کنند تا بتوانند نیروهای صرب را پوشش داده و به ارتش بوسنی پاسخ دهند. این برای اولین بار پس از خروج رسمی ارتش یوگسلاوی از بوسنی و هرزگوین در ماه مه ۱۹۹۲ بود که نظامیان یوگسلاوی آشکارا اعتراف کردند که درگیر در نبرد می باشند.

ب: استعداد نظامیان صرب شورشی در جمهوری بوسنی و هرزگوین:

شمار سربازان نظامی صربها در جمهوری بوسنی و هرزگوین به ۶۰۰۰۰ نفر بالغ می گردد که در برخی موارد تا ۲۰۰۰۰ نفر به آنها افزوده می شود. سربازان مذکور دارای ۱۰۰ زره پوش هستند که متعلق به ارتش فدرال یوگسلاوی در صربستان و مونته نگرو است. این نظامیان دارای ۳۰۰ تانک عمدتاً از نوع T-55 و T-54 و احتمالاً ۵۰ دستگاه از تانک های T-745 یا M-84AS می باشند. آنها بین ۲۰۰ تا ۳۰۰ خودروی زرهی و بین ۵۰۰ تا ۶۰۰ تفنگ ۷۶، ۱۰۵، ۱۵۵ میلی متری و خمپاره انداز دارند.

نیروی هوایی صربهای بوسنی دارای ۵۰۰۰ عضو است که ۴۳ هواپیما از ارتش فدرال یوگسلاوی سابق بهنگام عقب نشینی از خاک بوسنی و هرزگوین به غنیمت

گرفته‌اند. در عین حال فقط ۳۵ فروند از این هواپیماها عملیاتی می‌باشند* که بنا به اعلام نیروهای سازمان ملل بخاطر وجود مناطق «ممنوعه پروازی» قادر به عملیات نیستند. از این تعداد ۱۴ هواپیمای جنگنده شامل Galeb - G - q - s و Jastreb - 2s است و از بقیه اطلاعی در اختیار نمی‌باشد. پرواز تعدادی هلی کوپتر بطور منظم برای انتقال سربازان صرب مورد استفاده قرار گرفته که همواره مورد اغماض نیروهای سازمان ملل قرار می‌گیرد.^(۸)

منابع دیگر استعداد نیروی هوایی صربهای بوسنی را ۴۰ هواپیما از نوع Orao و Jastreb به همراه تعدادی هلی کوپتر از نوع Mi8 و Galeles برآورد کرده‌اند.^(۹)

ج: استعداد نیروهای کروات مستقر در بوسنی و هرزگوین:

دو گروه از نیروهای نظامی کروات در خاک بوسنی و هرزگوین حضور دارند.

۱ - شورای دفاع کرواتها معروف به HVO ۲ - سربازان ارتش کرواسی**

سربازان گروه دوم بطور صوری برای حمایت از استقلال بوسنی می‌جنگند و در عین حال آثار برخی حرکات مشکوک آنان نشان داده که اهداف کرواسی را دنبال می‌کنند. در نواحی که این دو گروه با یکدیگر عمل می‌کنند فرماندهی واحدی وجود دارد و اهداف جمهوری کرواسی مورد نظر بوده است. بوضوح روشن است که ستاد ارتش کرواسی عملیات HVO را کنترل می‌کند. شورای دفاع کرواتها (HVO) در تابستان سال ۱۹۹۱ از سوی نمایندگان مجلس رئیس جمهور کرواسی ایجاد شد. اوایل سال ۱۹۹۱ سلاح لازم میان اعضاء این گروه توزیع گردید. شمار سربازان HVO بین ۳۰ تا ۳۵ هزار نفر تخمین زده شده است. این نیروها قریب ۵۰ تانک T-54, T-55, T-34,

M - 84AS و بیش از ۱۰۰ تفنگ و خمپاره‌انداز ۷۵، ۱۰۵، ۱۲۲ و ۱۵۵ میلی متری در اختیار دارند.^(۱۰) که بخشی از آنها در درگیری با صربها و مسلمانان نابود شده است.

* در جریان تجاوز هوایی ۴ فروند هواپیمای صربستان که به خلبانی شورشیان صرب به بوسنی برای بمباران یک منطقه ممنوعه بر فراز بوسنی، در اوایل سال ۱۹۹۴، به پرواز در آمدند، جنگنده‌های تحت فرمان نیروهای سازمان ملل آنها را سرنگون کردند.

این نیروها از سوی انجمن دفاع کرواتها* که یک سازمان شبه نظامی از حزب کروات راست‌گرا (HSP) تشکیل شده پشتیبانی می‌شوند. نیروهای HOS بطور رسمی پس از توافقی که از سوی رهبر جامعه کروات هرتسگ بوسنی** و رئیس HOS در سال ۱۹۹۲ در شهر Grude به امضاء رسید، متفرق شدند و نیروهای آن به HOS پیوستند. (۱۱)

قریب پانزده هزار نفر از ارتش کرواسی نیز در داخل بوسنی و هرزگوین تا پایان سال ۱۹۹۳ درگیر جنگ هستند که این افراد بخوبی آموزش دیده و تجهیز شده‌اند. این ارتش قریب ۵۰ تانک T-34S، T-54S، T-55S و بین ۶۰ تا ۸۰ تفنگ و خمپاره‌انداز از ۷۶، ۱۰۵، ۱۲۲، ۱۵۵ میلی متری بکار گرفته است. (۱۲)

چویچ رئیس جمهور قبلی فدراسیون صربستان و مونته‌نگرو در سخنرانی خود در تاریخ ۱۴ ژوئیه ۱۹۹۴ در برابر پارلمان فدرال یوگسلاوی جدید استعداد نیروهای نظامی کروات و مسلمان را چنین برآورد کرده بود. ۲۳۱ تانک، ۳۰۰ آتشبار توپخانه با کالیبرهای مختلف، ۲۷ راکت از نوع COL، ۶۰ راکت از نوع OGANI، ۵ هزار خمپاره انداز، یکصد هزار تفنگ تمام اتوماتیک و نیمه خودکار، یکصد هزار تفنگ M48، ۵۰۰۰ تفنگ تک تیرانداز دوربین دار، ۱۵ هزار از انواع سلاح به همراه مقدار متناهی از مهمات که علاوه بر آنها ۱۱ کارخانه مهمات سازی و تهیه سلاح در دست نیروهای مسلمان و کروات قرار دارد که کارخانه مهم موشک سازی نیز جزء آن بوده است. (۱۳)

راديو آزاد اروپا در گزارش سال ۱۹۹۳ اشاره نموده است که هلی‌کوپترهای MIB و هواپیماهای کوچک نیروی هوایی کرواسی سربازان و تدارکات را به بوسنی هرزگوین انتقال می‌دهند.

در برآورد سال ۱۹۹۳ انستیتو مطالعات استراتژیک لندن در باره نیروهای کروات آمده است: «بیش از ۵۰ هزار سرباز HVO وجود دارند که ۵۰ تانک T-55 در اختیار دارند. (۱۴) در طی ماههای آخر سال ۱۹۹۳ مطرح شده که نیروهای HVO بطور ناگهانی

* - Croatican Defence Union (HOS)

** - هرتسگ بوسنی جمهوری خود ساخته ای بود که ماته بویان رهبر قبلی جامعه کرواتهای بوسنی و هرزگوین بطور یک جانبه اعلام استقلال کرده بود.

در غرب هرزگوین از هلی کوپترهای متعلق به خودشان استفاده کرده‌اند. (۱۵)

ارتش‌های پشتیبانی کننده از طرفهای درگیر در جنگ بوسنی و هرزگوین.
الف: ارتش فدرال یوگسلاوی جدید (فدراسیون صربستان و مونته نگرو)

۱- نیروی زمینی:

۱-۱- سرباز: ۲۰۰ هزار نفر که ۱۰۰ هزار نفر از آنها کاملاً مجهزند.

۱-۲- تانک: ۱۰۰۰-۸۰۰ دستگاه شامل ۱۵۰ تا ۲۰۰ تانک مدرن M-84S.

۱-۳- توپ: ۱۵۰۰-۱۰۰۰ عراده.

۲- نیروی هوایی:

۱-۲- نفرات: ۲۶ هزار نفر.

۲-۲- هواپیمای جنگی و آموزشی: ۴۰۰ فروند.

۲-۳- هلی کوپتر: ۱۶۵ فروند.

۳- نیروی دریایی:

۱-۳- سرباز: ۹۰۰۰ نفر.

۲-۳- کشتی جنگی: ۱۱۷ فروند، شامل ۴ ناو FRIGATE و ۱۲ کشتی حامل

موشک.

۳-۳- زیر دریایی: ۵ فروند، از نوع کوچک. (۱۶)

ارتش فدرال یوگسلاوی تولید کننده تانکهای M-84S و موشکهای با برد ۶۰ کیلومتر و موشکهای هدایت شونده با برد ۴۰۰ کیلومتر می باشد که در کارخانه CRivena و ZAastava ساخته می شوند.

اداره تهیه و تدارک ارتش فدرال که تولید نظامی را در صربستان و مونته نگرو کنترل می کند در تلاش است تا کارخانه ماشین سازی Valjeva در صربستان مرکزی را به تولید موتورهای هواپیمای نظامی و سایر زنجیره های صنعت نظامی تغییر دهد. در اولین مرحله، این کارخانه به تولید شاسی برای تانک مبادرت می نماید.

برچیدن و انتقال کارخانه هواپیماسازی SOKO در موستار بوسنی و هرزگوین، کارخانه تولید مواد منفجره در Bogusno، کارخانه مهمات سازی Konjic از بوسنی به

صربستان از آن جمله‌اند.

حادثترین عنصر در استراتژی صنعت دفاعی صربستان تکیه به صادرات نظامی است. دلایل و شواهدی وجود دارد که صربستان به عراق موشک صادر کرده و برخی تجهیزات را از عراق متقابلاً دریافت کرده است. و در صدد است که برای جت‌های جنگنده «G.5» که معادل برخی مدل‌های میگ روسی است بازار پیدا نماید. (۱۷)

از سوی دیگر برآورد مؤسسه مطالعات و استراتژیک لندن در سال ۹۲ از ارتش فدرال عبارت بوده است از:

- ۱- نیروهای نظامی ۱۳۵ هزار نفر } ۴۴۵۰۰ سرباز وظیفه
۴۰ هزار نفر سرباز ذخیره
- ۲- ۱۰۰۰ تانک، ۹۵۲ نفر برزری، ۱۳۶۴ عراده توپ، تعدادی آتشبارهای خودکار مجهز به موشک‌های زمین به زمین و زمین به هوا.
- ۳- نیروی دریایی یوگسلاوی جدید دارای ۵ زیردریایی و ۴ ناوشکن است.
- ۴- نیروی هوایی شامل ۴۸۰ هواپیمای جنگنده و ۱۳۵ هلی کوپتر جنگی است.
- ب: ارتش جمهوری کرواسی:
- ۱- نیروی زمینی:
- ۱-۱- سرباز: رسماً ۱۰۵۰۰۰ نفر اعلام شده است. لیکن بطور غیر رسمی، ۱۵۰۰۰۰ نفر تخمین زده میشود.
- ۱-۲- تانک و تجهیزات زرهی: ۲۰۰-۱۷۳ تانک از انواع T34S, T30M, T-55S, T-54S و نیز M-84AS و ۹۳ خودرو زرهی.
- ۱-۳- توپخانه: ۱۰۴۵ عراده شامل توپ‌ها و خمپاره‌اندازهای ۷۶، ۸۰، ۱۰۰، ۱۰۵، ۱۲۲، ۱۵۵، ۲۰۳ میلی متری و موشک‌های ضد تانک.
- ۱-۴- حامل‌های پل: ۲ دستگاه.
- ۲- نیروی هوایی:
- ۱-۲- سرباز: ۲۵۰ نفر.
- ۲-۲- هواپیمای: ۱۰ فروند، شامل ۶ فروند MIG - 21S (۱۸)
- ۲-۳- هلی کوپتر: تعداد نامعلوم از انواع MD500 ساخت کره جنوبی. (۱۹)

۳- نیروی دریایی:

۱- ۳- سرباز: ۱۰۰۰ - ۸۰۰ نفر.

۲- ۳- کشتی جنگی: ۳۰ فروند که ۵ فروند آن حامل موشک است. (۲۰)

۳- ۳- زیر دریایی: یک فروند از نوع کوچک. (۲۱)

مؤسسه استراتژیک لندن در سال ۹۲، ارتش کرواسی را فاقد هواپیما ذکر کرده است.

سایر نیروها:

الف: حدود ۷۰۰ - ۴۰۰ داوطلب مسلمان از برخی از کشورهای اسلامی (که در ترکیه عضوگیری شده و از آنجا به بوسنی و هرزگوین اعزام گردیدند)، در حمایت از ارتش و مردم بوسنی وارد نبرد شده‌اند. ۳۰۰ داوطلب فزاق روسیه نیز بنفع نیروهای صرب می‌جنگند. همچنین تخمین زده‌اند که حدود ۲۰۰۰ نفر غیر یوگسلاویایی عمدتاً از سربازان سابق کشورهای غربی به کمک کروات‌ها و ارتش بوسنی جنگیده‌اند. این افراد عموماً در واحدهایی از بخش‌های ارتش بوسنی یا نیروهای کرواسی سازماندهی شده‌اند. (۲۲) تاکنون هیچیک از این گزارش‌ها تایید نشده است بلکه تنها به حضور برخی داوطلب مسلمان از هر دو طرف اشاره گردیده است.

ب: جمهوری صرب کرانیا* دارای نیروها و استعداد‌های زیر است.

۱- سرباز: ۲۵۰۰۰ نفر.

۲- تانک و توپ: ۴۰ تانک و ۱۵۰ توپ.

۳- نیروی هوایی: ۸ هلی کوپتر GAZELLES، MI - 85.

ج: نیروهای سازمان ملل (UNPROFORO)

۱- در کرواسی: ۱۴۰۰۰ نفر.

۲- در بوسنی و هرزگوین: ۷۵۰۰ نفر.

۳- در مقدونیه: ۷۰۰ نفر (۲۳)

تاکتیک نظامی صرب‌های بوسنی و هرزگوین بر جنگ کلاسیک استوار است. این

نیروها با سلاح‌های سنگین و نیمه سنگین و فردی اهدایی ارتش فدرال یوگسلاوی به هنگام عقب نشینی از خاک بوسنی سعی در انهدام شهرها و کشتار انسانی زنان و مردان کهنسال و کودکان نموده تا با ایجاد رعب و وحشت و کوچ اجباری مسلمانان را موجب شوند.

نظامیان و شبه نظامیان تقویت شده از سوی ارتش صربستان با اقداماتی از جمله آتش زدن منازل، تجاوز به عنف و کشتار کودکان و سالخوردهگان با ماشین جنگی خود سعی نمودند تلفات کمتری داشته باشند.

از آنجائی که میانگین سنی ۸۵۰۰۰ نفر از نیروهای آنان ۳۸ سال است، امکان جنگی بلند مدت برای آنها وجود ندارد و در حال حاضر دولت‌های صرب و مونته نگرو بدنبال پایان جنگ و ترک مواضعه‌اند. این نیروها متشکل از ۶ لشکر سازماندهی شده در بوسنی می‌باشند که قوی‌ترین آنها در شهر باینالوکا در شمال بوسنی «پایتخت خود خوانده صربهای بوسنی» استقرار دارد.

از اهداف دیگر ارتش صرب در بوسنی، ایجاد تفرقه بین گروه‌های مسلمان و کروات است که تا اواخر سال ۱۹۹۳ ضربات زیادی را طرفین فوق از این درگیریها متحمل شدند و نهایتاً با تفوق تدریجی مسلمانان و پیروزیهای ایشان در نبرد با کرواتها که منجر به پادرمیانی آمریکا شد، مسلمانان و کرواتهای بوسنی و هرزگوین مجدداً متحد شده و فدراسیون بوسنی هرزگوین را تشکیل داده‌اند و ارتش‌های آنها نیز در حال حاضر در برابر صربها در کنار یکدیگر متحداً می‌جنگند. این شرایط توانسته است پیروزیهایی را در ماههای اخیر (سال ۷۳) در شمال بوسنی برای آنها به همراه داشته باشد.

ارتش کرواسی نیز در جنگ بوسنی، بطور مقطعی جهت حمایت از کرواتها وارد جنگ شده است.

نمای کلی نیروهای درگیر در بوسنی و هرزگوین از لحاظ سلاح و تجهیزات نظامی کاملاً نشانگر تفوق و برتری صربهاست. و از طرف دیگر تمهیدات و سیاست‌های غرب بخصوص انگلستان و روسیه که جای بحث آن در این جا نمی‌باشد، برای تفرق و اختلاف و جدایی نیروهای کروات و مسلمان و جدایی ارتش‌های این دو جناح در درگیریها توانسته بود، تفرق و برتری بیشتری را برای صربها به دنبال داشته باشد.

از سوی دیگر حمایت نیروهای غرب «کاتولیک‌ها» از کرواتها و همچنین جمهوری کرواسی از کرواتهای بوسنی و هرزگوین در مقاطع مختلف، با تأکید بر شدت و ضعف‌هایی که ناشی از سیاست‌های جهانی و منطقه‌ای قدرت‌های بزرگ بوده است، پشتوانه تسلیحاتی و تدارکاتی و آذوقه برای این نیروها را فراهم ساخته است.

تنها مسلمانان با تکیه بر سازماندهی و مقاومت و میل و اشتیاق به دفاع از سرزمین تازه استقلال یافته خود پرداخته و با جمعیت بیشتر و همچنین شرایطی که صربها به کمک قدرتهای جهانی برای آنها پیش آورده‌اند، شرایطی که منجر به کشتار بیش از ۱۶۰۰۰۰ هزار نفر که ۵۴۰۰۰ نفر از آنها کودک بوده و همچنین آوارگی بیش از ۲ میلیون نفر و معلولیت قریب ۲۰۰ هزار نفر و اسارت ۵۰-۳۰ هزار زن مسلمان - که به گونه ای وحشیانه شکنجه شده و مورد تجاوز قرار گرفته‌اند* - گردیده، عرق دینی و تعصبات اخلاقی، انسانی و ملی آنها را پیدا کرده تا با تجدید حیات دوباره اسلام در این گوشه از قاره اروپا همچنان به مقاومت خود ادامه دهند و هر روز با تمهیدات رئیس جمهور مسلمان این کشور، علی عزت بگوچ، اقتدار بیشتر و پیروزیهای سیاسی نظامی و دینی دیگری کسب کنند. در حال حاضر بزرگترین مانع در راه رسیدن کمک‌های تسلیحاتی و غذایی مناسب به مسلمانان محروم، شورای امنیت سازمان ملل متحد و پافشاری کشورهای انگلستان، آمریکا، فرانسه و روسیه بر این مسأله می‌باشد. ضعف کشورهای اسلامی نیز در مواجهه با اعمال قدرت‌های غربی و روسیه نیز امکان کمک‌های خارجی مناسب برای دفاع مسلمانان بوسنی را محدود کرده و نتیجتاً، استراتژی انتخاب شده مسلمانان، یعنی جنگ اعتقادی و فرسایشی علیه صرب‌ها می‌تواند صحیح‌ترین راه حل نظامی، سیاسی و ایدئولوژیک در این مقطع از زمان جنگ باشد. در این مسیر مسلمانان توانسته‌اند ارتش رسمی خود را ظرف یکسال و نیم گذشته با سلاح‌های غنیمتی و خریداری شده بطور مخفیانه و ساخت داخل هر چند در سطح بسیار محدود بازسازی کرده و به تجدید سازمان توان رزمی خود پرداخته و بیش از ۲۰۰ هزار سرباز با انگیزه و روحیه بالا را تجهیز نماید. سلسله پیروزیهای اخیر نظامی،

در اواخر سال ۱۹۹۳ در جبهه‌های درگیری باکرواتها و پس از آن در جبهه‌های تخصصی با صربها حکایت از موفقیت طرح‌های نظامی کلاسیک و پارتیزانی بکار گرفته شده توسط فرماندهان و رهبران سیاسی مسلمان در بوسنی دارد.*

جدول زیر مربوط به گزارش کرواسی به اجلاس KESS در مورد ارتش خود است که نشان دهنده تعداد نیروهای ارتش و ترکیبات نیروهای زرهی و ۷ طبقه نوع سلاحها می باشد.

State: REPUBLIC OF CROATIA
Valid as of: 01 January 1994
Page 4 of 14

INFORMATION ON MILITARY FORCES

2. Formations and combat units of land forces and amphibious formations and amphibious combat units in accordance with point 2 (paragraphs 11.2 and 11.3)

Line No.	Formation or Unit Record No.	Designation of Formation or Unit NPL or its HQ	1st Higher Echelon	FAPS A/N-A	BT	Hele	ACV ₁	ACV ₂ LAL	ATGM	Arty	AVLB	Equipment Type
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)	(i)	(j)	(k)	(l)	(m)
1	1A001A	GSHV - MO, Zagreb		52.210	173 21 150 2 5							BT M-81 T-55A T-34 PT-76B ACV ₁ OTM-60 PB BVP M-80 ACV ₂ LAL BRDM-2 LOV T-1 OP ATGM 9P122 9P133 M-83 Arty T-12 M-56A M-2A1 M-38 D-30 ZS1 M-46 M84 D-20
							92 9 81			23 9 14		34 6 5 29 1,045 77 15 58 28 10 2 22 63 17

REPUBLIC OF CROATIA

VIENNA DOCUMENT 92

ANNUAL EXCHANGE OF MILITARY
INFORMATION

Naslovna stranica hrvatskog izvješća o HV-u za bečki Centar i obrazac u kojem se navodi brojno stanje ljudi pod oružjem pod zapovjedništvom Glavnog stožera HV-a te brojno stanje oružanih sustava razvrstanih u sedam kategorija i tipovi oružja

فهرست ارجاعات

1) DAVID . A.Dyker:" Rump yougoslavia,s New Economic Policy Package"
Ref/R.l Research Report No 91, P 15, oct 1993.

2,3) - Ljubomir MADZAR "Rump yougoslavia Mired in Economic Problems"
Ref/R.L Research Report No. 39, oct 1993.

۴) نشریه "گلبوس" چاپ زاگرب کرواسی، مورخ ۷۲/۱۱/۱۸ بزبان کرواتى.

۵) نشریه "POLITICA" چاپ بلغراد، صربستان، اول فوریه ۱۹۹۳.

۶) روزنامه "INDEPENDENT" چاپ لندن، ۱۰ دسامبر ۱۹۹۳.

۷) روزنامه "ویسنیک" چاپ زاگرب، ۲۹ می ۱۹۹۳.

8) REF/R.L 1992.

اقتباس از

۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲) روزنامه "BORBA"، چاپ بلغراد، ۲۶ اکتبر ۱۹۹۲.

۱۳) رشید الاسلامی، محسن، «نیروهای درگیر در قلمرو یوگسلاوی سابق» سفارت
جمهوری اسلامی ایران، زاگرب، ۱۳۷۲.

۱۴) نشریه "گلبوس"، چاپ زاگرب کرواسی، مورخ ۷۲/۱۱/۱۸.

۱۵) روزنامه "INDEPENDENT" چاپ لندن، ۱۰ دسامبر ۱۹۹۳.

16) REF/R.L , 1993.

17) REF to:

- David A. Dyker, "Rump yugoslavia,s New Economic Policy Package"
REF/R.L Research Report, No 41, P 15 , Oct 1993.

- Ljubomir Madzar" Rump yaugoslavia Mired in Economic Problem" REF/R.L
Research Report No. 39, Oct 1993.

- Dragam Nedeljkoivic "The Autumn is Appro a Ching" Ekonomskog Politika, 6
Sep 1993.

۱۸) نشریه رادیو آزاد ایران، ۱۹۹۳، و آمار اجلاس KESS در وین که جدول آن ضمیمه
است.

۱۹) نشریه "ویسنیک" چاپ زاگرب، مورخ ۷۲/۹/۳.

۲۰) رادیو ...

۲۱) گزارش مؤسسه مطالعات استراتژیک لندن

۲۲) رادیو آزاد

۲۳) همان منبع

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

ثرويشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگي
پرتال جامع علوم انسانی